

**WYMAGANIA EDUKACYJNE ORAZ KRYTERIA OCENIANIA
DLA PSM w OPOLU**

Przedmiot główny:

Klarnet

PIERWSZY ETAP EDUKACYJNY

Cykl 4-letni

Opracowane przez: mgr Michała Kowalskiego

**Opracowane w oparciu o Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
z dnia 14 sierpnia 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach
szkolnictwa artystycznego**

Dz.U. z 2019 r., poz. 1637

Opole 2019

Wstęp

Nauczanie gry na instrumencie w pierwszym etapie edukacyjnym, w szkole muzycznej I stopnia jest podstawowym elementem wykształcenia muzycznego, pozwalającym na określenie predyspozycji muzycznych i psychofizycznych młodego człowieka do dalszego kształcenia artystycznego. Nauka gry na instrumencie przygotowuje do muzykowania zespołowego oraz pozwala na wykorzystanie wykształcenia muzycznego do czynnego uczestnictwa w życiu muzycznym.

Program nauczania służy rozbudzaniu zamiłowania do muzyki, zapoznaniu z podstawową wiedzą o niej, kształtowaniu wrażliwości estetycznej i poczucia piękna, rozwijaniu uzdolnień muzycznych ucznia.

Wymagania edukacyjne:

WYMAGANIA OGÓLNE

1. Kształcenie wiedzy i rozwijanie zainteresowania muzyką

Uczeń zdobywa wiedzę z zakresu zasad muzyki i notacji muzycznej. Rozwija uzdolnienia muzyczne stosownie do wieku i predyspozycji.

2. Opanowanie podstawowych umiejętności gry na instrumencie

Uczeń poznaje możliwości techniczne instrumentu i prawidłowy sposób wydobywania dźwięków na klarncie.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności - indywidualnie i w pracy zespołowej.

4. Przygotowanie do występów solowych i zespołowych

Uczeń posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych. Chętnie uczestniczy w życiu muzycznym i kulturalnym, bierze udział w audycjach szkolnych i koncertach pozaszkolnych.

5. Przygotowanie do dalszej edukacji muzycznej

Uczeń jest przygotowany do kontynuacji nauki w szkole muzycznej II st. oraz do świadomego odbioru muzyki.

6. Udział w obowiązkowych przesłuchaniach CEA.

7. Obowiązkowy udział w koncertach szkolnych, audycjach sekcyjnych i klasowych i przesłuchaniach co najmniej raz w każdym semestrze.

Uczniom wyjątkowo zdolnym pedagog ma prawo rozszerzyć wymagania edukacyjne o elementy wykraczające poza wymagania przewidziane dla realizowanej przez ucznia klasy.

WYMAGANIA NA ZAKOŃCZENIE ETAPU EDUKACYJNEGO

1. szanowanie dziedzictwa kulturowego swojego i innych narodów;
2. przestrzeganie zasad kultury, etyki i prawa autorskiego;
3. zdobywanie wiedzy niezbędnej do rozwijania gry na instrumencie i do świadomego uczestnictwa w życiu muzycznym;
4. poznanie i stosowanie zasad dotyczących występów publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania i stroju;
5. wykazywanie wrażliwości artystycznej w kreatywnym realizowaniu zadań;
6. rozwijanie pasji muzycznych przez podejmowanie inicjatyw artystycznych;
7. publiczne prezentowanie swoich dokonań;
8. prawidłowe operowanie aparatem gry podczas gry na instrumencie;
9. czytanie nut ze zrozumieniem, umiejętność wykonywania *a vista* prostych utworów muzycznych;
10. rozwijanie pasji muzycznych przez podejmowanie inicjatyw artystycznych;
11. świadome wykorzystywanie słuchu muzycznego w działaniach praktycznych;
12. rozwijanie pasji muzycznych przez podejmowanie inicjatyw artystycznych;
13. umiejętność oceny jakości wykonywanych zadań;
14. umiejętność pracy w zespole pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za realizację projektu oraz świadomość współodpowiedzialności za efekt tej pracy;
15. integracja i współpraca z członkami zespołu;
16. umiejętność budowania relacji opartych na zaufaniu;
17. wykazywanie się w działaniu aktywną postawą;

18. umiejętność organizacji swojej indywidualnej pracy;
19. systematyczne rozwijanie swoich umiejętności;
20. umiejętność wykorzystywania technologii informacyjnych i komunikacyjnych;
21. umiejętność przewidywania skutków podejmowanych działań;
22. przygotowanie do kontynuowania nauki;
23. umiejętność skutecznego radzenia sobie ze stresem, w szczególności z treścią.

WYMAGANIA; ZADANIA TECHNICZNO WYKONAWCZE, DLA KOLEJNYCH KLAS

Klasa pierwsza:

Zadania techniczno wykonawcze:

Semestr I

- zapoznanie ucznia z budową instrumentu,
- omówienie zasad gry na klarnecie
- oddech na instrumencie dętym – zestaw ćwiczeń wzbogacany w miarę możliwości ucznia,
- wydobywanie dźwięku na ustniku – prawidłowe ułożenie ustnika
- zachowanie odpowiedniej postawy w trakcie gry – ćwiczenia przed lustrem połączone z autoobserwacją,
- wydobywanie dźwięków oktawy razkreślnej oraz małej,
- stopniowe rozszerzanie skali instrumentu
- wykonywanie prostych, znanych utworów (piosenek), również z akompaniamentem fortepianu,
- krótkie autorskie ćwiczenia dostosowane do indywidualnych możliwości ucznia,
- do 8 etud i ćwiczeń zawierających różne problemy techniczne
- do 3 utworów z fortepianem
- duety (w miarę możliwości percepcyjnych ucznia)

Semestr II

- oddech na instrumencie dętym – zestaw ćwiczeń wzbogacany w miarę możliwości ucznia,
- prawidłowe ułożenie ustnika

- zachowanie odpowiedniej postawy w trakcie gry– ćwiczenia przed lustrem połączone z autoobserwacją,
- wydobywanie dźwięków oktawy razkreślnej oraz małej,
- stopniowe rozszerzanie skali instrumentu
- wykonywanie prostych, znanych utworów (piosenek), również z akompaniamentem fortepianu,
- krótkie autorskie ćwiczenia dostosowane do indywidualnych możliwości ucznia,
- do 8 etiid i ćwiczeń zawierających różne problemy techniczne
- do 3 utworów z fortepianem
- duety (w miarę możliwości percepcyjnych ucznia)

Gamy i pasaże

Gamy durowe do 2 znaków przykluczowych, w obrębie minimum 2 oktaw, całymi nutami, półnutami i ćwierćnutami, legato, staccato (tenuto), mezzoforte, w tempie umiarkowanym, tercje i pasaż rozłożony- z pamięci.

Przesłuchanie końcoworoczne

Gama dur i moll do 1 znaku przykluczowego; tercje (ew. tzw. „trójki“), pasaż prosty i rozłożony, w skali jaką dysponuje uczeń, legato i non legato

Dwie etiudy

Utwór z akompaniamentem wykonany z pamięci

Klasa druga:

Zadania techniczno wykonawcze:

Semestr I

- dalsza praca nad oddechem – właściwe nabieranie i wydmuchiwanie powietrza – ćwiczenia na spirometrach
- zadęcie i artykulacja – ćwiczenia na ustniku oraz całym instrumencie
- postawa – ćwiczenia rozluźniające ręce oraz całe ciało podczas gry
- kolejne, bardziej zaawansowane ćwiczenia techniczne
- artykulacja – doskonalenie legata oraz non legata.
- duety (w miarę możliwości percepcyjnych ucznia)
- udział ucznia w popisie klasy lub popisie szkolnym (minimum jeden raz w semestrze)

Semestr II

- dalsza praca nad oddechem – właściwe nabieranie i wydmuchiwanie powietrza – ćwiczenia na spirometrach
- zadęcie i artykulacja – ćwiczenia na ustniku oraz całym instrumencie
- postawa – ćwiczenia rozluźniające ręce oraz całe ciało podczas gry
- kolejne, bardziej zaawansowane ćwiczenia techniczne
- artykulacja – doskonalenie legata oraz non legata.
- duety (w miarę możliwości percepcyjnych ucznia)
- udział ucznia w popisie klasy lub popisie szkolnym (minimum jeden raz w semestrze)

Gamy i pasaże

Gamy durowe i mollowe (harmoniczna i melodyczna) do 4 znaków przykluczowych, w obrębie e-e3, całymi nutami, półnutami i ćwierćnutami, legato, staccato (tenuto), mezzo-forte, w tempie umiarkowanym, tercje(tylko w durowych) i pasaż rozłożony- z pamięci.

Program przesłuchania śródrocznego:

Gama dur i moll do 3 znaków przykluczowych; tercje, pasaż prosty i rozłożony, w skali e-c3, legato i non legato

Dwie etiudy o zróżnicowanym charakterze

Utwór z akompaniamentem wykonany z pamięci

Program egzaminu promocyjnego

Gama dur i moll do 3 znaków przykluczowych; tercje, pasaż prosty i rozłożony,

w skali e-c3, legato i non legato

Dwie etiudy o zróżnicowanym charakterze

Utwór z akompaniamentem wykonany z pamięci

Klasa trzecia:

Semestr I

- oddech, zadęcie, postawa – ćwiczenia,
- zwrócenie większej uwagi na swobodę wydobywania dźwięku – „luźne gardło”, naturalny i swobodny układ rąk, swobodna postawa
- rozszerzanie możliwości technicznych (do 10 etiud lub ćwiczeń o zróżnicowanej problematyce)
- do trzech utworów solowych z fortepianem
- rozszerzanie możliwości dynamicznych
- czytanie a vista (ćwiczenia)
- duety lub formy zespołowe
- udział ucznia w popisie klasy lub popisie szkolnym (minimum jeden raz w semestrze)

Semestr II

- oddech, zadęcie, postawa – ćwiczenia,
- zwrócenie większej uwagi na swobodę wydobywania dźwięku – „luźne gardło”, naturalny i swobodny układ rąk, swobodna postawa
- rozszerzanie możliwości technicznych (do 10 etiud lub ćwiczeń o zróżnicowanej problematyce)
- do trzech utworów solowych z fortepianem
- rozszerzanie możliwości dynamicznych
- czytanie a vista (ćwiczenia)
- duety lub formy zespołowe
- udział ucznia w popisie klasy lub popisie szkolnym (minimum jeden raz w semestrze)

Gamy i pasaże

Gamy durowe i mollowe (harmoniczna i melodyczna) do 5 znaków przykluczowych, w obrębie e-g3, legato, staccato (tenuto), ósemkami w tempie umiarkowanym, tercje (tylko w durowych) i pasaż rozłożony- z pamięci. Skala chromatyczna e-e3.

Program przesłuchania śródrocznego:

Gamy durowe i mollowe (harmoniczna i melodyczna) do 5 znaków przykluczowych, w obrębie e-g3, legato, staccato (tenuto), ósemkami w tempie umiarkowanym, tercje (tylko w durowych) i pasaż rozłożony- z pamięci. Skala chromatyczna e-e3.

Dwie etiudy o zróżnicowanym charakterze

Utwór z akompaniamentem wykonany z pamięci

Program egzaminu promocyjnego:

Gamy durowe i mollowe (harmoniczna i melodyczna) do 5 znaków przykluczowych, w obrębie e-g3, legato, staccato (tenuto), ósemkami w tempie umiarkowanym, tercje (tylko w durowych) i pasaż rozłożony- z pamięci. Skala chromatyczna e-e3.

Dwie etiudy o zróżnicowanym charakterze

Utwór z akompaniamentem wykonany z pamięci

Klasa czwarta:

Zadania techniczno wykonawcze:

Semestr I

- oddech, zadęcie, postawa – swobodne wydobywanie dźwięku w całej skali instrumentu, wyrównanie brzmienia (barwa), emisja dźwięku,
- dalsze rozwijanie techniki gry na instrumencie – ćwiczenia gamowe, etiudy i ćwiczenia
- utwory z towarzyszeniem fortepianu – większe formy, np. koncert, sonatina
- do 10 ćwiczeń o różnych problemach technicznych
- 2 utwory solowe z fortepianem
- duety lub formy zespołowe
- czytanie a vista - ćwiczenia
- udział ucznia w popisie klasy lub popisie szkolnym (minimum jeden raz w semestrze)

Semestr II

- oddech, zadęcie, postawa – swobodne wydobywanie dźwięku w całej skali instrumentu, wyrównanie brzmienia (barwa), emisja dźwięku,
- dalsze rozwijanie techniki gry na instrumencie – ćwiczenia gamowe, etiudy i ćwiczenia
- utwory z towarzyszeniem fortepianu – większe formy, np. koncert, sonatina
- do 10 ćwiczeń o różnych problemach technicznych
- 2 utwory solowe z fortepianem
- duety lub formy zespołowe
- czytanie a vista - ćwiczenia
- udział ucznia w popisie klasy lub popisie szkolnym (minimum jeden raz w semestrze)

Gamy i pasaże

Gamy durowe i mollowe (harmoniczna i melodyczna) we wszystkich tonacjach, w obrębie e-b3, legato, staccato (tenuto), ósemkami w tempie umiarkowanym, tercje (tylko w durowych) i pasaż rozłożony- z pamięci. Skala chromatyczna e-g3.

Program przesłuchania śródrocznego:

Gama dur i moll do 7 znaków przykluczowych; tercje, pasaż prosty i rozłożony,

w skali e-g3, legato i non legato, skala chromatyczna

Dwie etiudy o zróżnicowanym charakterze

Utwór z akompaniamentem wykonany z pamięci

Program egzaminu promocyjnego - końcowego:

Poprawne wykonanie dwóch etiud o zróżnicowanej problematyce technicznej oraz jednego utworu solowego z akompaniamentem z pamięci

II. Kryteria oceniania

Podstawowymi kryteriami ocen półrocznych i rocznych są:

- stopień spełnienia wymagań edukacyjnych dla danego etapu nauki; tzn. postępy ucznia w zdobywaniu umiejętności technicznych, muzycznych, opanowanie repertuaru,
- zaangażowanie i praca ucznia.

Promocję do klasy wyższej otrzymuje uczeń który uzyskał ocenę klasyfikacyjną wyższą od stopnia dopuszczającego.

Stopień niedostateczny

Uczeń nie spełnia wymagań edukacyjnych, co uniemożliwia mu kontynuację kształcenia:

nie zrealizował minimum programowego

wykazuje brak zdolności manualnych i znaczne problemy „zadęciowe“

mała zdolność koncentracji

brak zaangażowania

bardzo słaba pamięć muzyczna

Stopień dopuszczający

Spełnienie wymagań edukacyjnych jest minimalne, a brak zapału i widocznych predyspozycji do grania na klarncie utrudnia, a w przyszłości może uniemożliwić dalsze kształcenie;

brak systematycznej pracy ucznia

trudności z dłuższą koncentracją

braki w prawidłowej realizacji podstawowych aspektów gry na klarncie (oddech, aparat zadęcia, postawa i układ rąk i palców, język i jego rola w kształtowaniu dźwięku i artykulacji)

braki w znajomości zasad muzyki utrudniające realizację tekstu muzycznego na danym etapie nauki

trudności w utrzymywaniu jednolitego tempa i prawidłowej realizacji rytmu

trudności pamięciowe

Stopień dostateczny

Uczeń spełnił jedynie podstawowe wymagania edukacyjne przewidziane dla danej klasy, ale ma wyraźne braki techniczne, które utrudniają mu swobodne wykonywanie repertuaru danej klasy. Powyższe braki techniczne wynikają bardziej z małego zaangażowania ucznia niż z braku wrodzonych predyspozycji. Uczeń posiada problemy „zadęciowo manualne“, gra niedokładną artykulacją, w nieuporządkowanym rytmie, bez zaangażowania emocjonalnego, często myli się, ale potrafi znaleźć się w utworze podczas występu publicznego.

Stopień dobry

Spełnienie wymagań edukacyjnych nie jest pełne, jednak uczeń zrealizował program w szerszym zakresie niż przewiduje to minimum programowe dla danej klasy. Jego gra jest uporządkowana, prawidłowo realizuje aspekty warsztatowe gry na klarncie, wykazuje się prawidłową realizacją tekstu muzycznego i jego opanowaniem pamięciowym. Mogą występować problemy intonacyjne, a rozwój wrażliwości muzycznej (sposób frazowania, estetyka dźwięku i praca w tym kierunku) wymagać większej uwagi.

Stopień bardzo dobry

Spełnienie wymagań edukacyjnych jest pełne, uczeń zrealizował program w szerszym zakresie niż przewiduje to minimum programowe dla danej klasy. Jego gra jest uporządkowana, prawidłowo realizuje aspekty warsztatowe gry na klarncie, wykazuje się prawidłową realizacją tekstu muzycznego i jego opanowaniem pamięciowym. Jego gra jest poprawna intonacyjnie i intonacyjnie, jego zaangażowanie pozwala wspólnie z nauczycielem poznawać mu piękno muzyki. Uczeń jest zainteresowany grą na instrumencie, systematycznie pracuje, a wiadomości zdobyte na innych przedmiotach stara się wykorzystywać na zajęciach klarnetu (style w muzyce, budowa formalna dzieła muzycznego, sposoby frazowania, zasady muzyki) w stopniu adekwatnym do etapu nauki.

Stopień celujący

Osiągnięcia ucznia wyraźnie wykraczają poza wymagania edukacyjne danej klasy. Uczeń swobodnie wykonuje program z klasy wyższej niż ta, w której się znajduje. Gra swobodnie technicznie, sprawną artykulacją, czysto intonacyjnie, ładnym dźwiękiem. Sposób frazowania jest nie tylko poprawny, ale intrygujący muzycznie; uczeń poszukuje nowych rozwiązań i jest otwarty na sugestie i dyskusje w tym względzie. Uczeń dobrze reprezentuje szkołę na koncertach, konkursach itp. Wykazuje duże zainteresowanie grą na klarncie; traktuje to jak swoją pasję.

